

Eget omhändertagande av urin och latrin

Att kompostera sitt eget toalettavfall är enkelt och ger en god miljövinst om bara restprodukterna tas om hand på rätt sätt. Om du själv vill ta hand om toalettavfallet genom att installera någon typ av torrtoalett och/eller anordna en latrinkompost, ska du först göra en ansökan till samhällsförvaltningen. Detta görs på en särskild blankett som finns Härnösands kommuns hemsida.

Att ta hand om sitt toalettavfall på den egna fastigheten innebär många fördelar. Du behöver inte köpa konstgödning eller annan gödning till din trädgård, du slipper kostnaderna för latrintömning och transportbehovet inom kommunen minskar. Genom att behandla toalettavfallet på rätt sätt minskar risken att bakterier och virus sprids i miljön. För att få ta hand om ditt eget toalettavfall krävs först en ansökan till Samhällsförvaltningen, blanketten finns på hemsidan.

Hantering av urin

Urin är en ren näringslösning som normalt sett har låga halter av såväl smittämnen som tungmetaller. Växter kan lätt tillgodogöra sig den näring som finns i urin. Om du har en toalett med urinseparering ska du använda urinen som gödning till dina växter. Källsorterad urin från enskilda hushåll behöver inte behandlas innan spridning, eftersom det vanligtvis innehåller ytterst lite smittämnen.

Urina kan samlas i 25 liters plastdunkar eller i en tank. Urinbehållaren ska vara tät och utförd av åldersbeständigt material som tål högt pH. För att räkna ut hur stor lagringskapacitet du behöver kan du utgå från att det blir 1 – 1,5 liter urin per person och dygn och sedan uppskatta hur många man är i huset.

Spridning av urin ska ske under växtsäsongen (april-oktober) och enbart på den egna tomten. Spridning av urin med vattenspridare är inte att rekommendera, eftersom det kan lukta mer och man riskerar att mycket av näringen försvinner. Spridningen ska heller

inte ske på sådant som ska ätas rått, t.ex. bär, eller i direkt närhet till en vattentäkt. Bästa tidpunkterna för att sprida urinen är på kvällstid och vid fuktigt väder.

När du sprider urin i din trädgård behöver du en yta på minst 40–50 m² per person, alltså cirka 150–300 m² för en familj, för att sprida ut ett års uppsamlad urin. Du ska sprida urin nära marken samt bruka eller vattna ned den snabbt i jorden.

Hantering av latrin

Genom att behandla toalettavfallet på rätt sätt minskar risken för att bakterier och virus sprids i miljön. Behandling för att minimera smittrisken kan ske på olika sätt. Det vanligaste är att man komposterar materialet en viss tid.

Med många toaletter medföljer latrintunnor som går att kompostera i. Man kan också kompostera i en latrinkompost – dessa finns färdiga att köpa eller så kan man bygga en själv. Förväxla inte en latrinkompost med en hushållskompost som inte alla gånger har en tät botten.

Vid varmkompostering ska du kompostera latrin och slam i minst 2 månader. När komposteringen påbörjats får du inte tillföra ny latrin eller slam till komposten. Komposten måste också uppnå en temperatur på minst 50 °C för att hygieniseras.

Efterkompostera i ytterligare minst 6 månader, men helst ett år. Det är viktigt att kompostmassan har tillgång till syre för att nedbrytningen ska fungera.

Samhällsförvaltningen

Besöksadress: Servicecenter, Universitetsbacken 3A

Postadress: Härnösands kommun, 871 80 Härnösand

Telefon: 0611-34 80 00 **E-post:** samhallsforvaltningen@harnosand.se

**Härnösands
kommun**

www.harnosand.se

Tillsatt torv, strö, sågspån eller liknande för att processen ska fungera.

Om komposteringen inte når 50°C får man istället långtidslagra latrin. Långtidslagring innebär lagring under minst två år innan materialet kan används. Även om fekalierna ser ut som jord och luktar som jord långt tidigare kan man inte vara säker på att det är smittsäkert förrän efter två år.

Spridning av komposterad eller lagrad latrin får bara ske på den egna tomten. Notera att det **inte** är tillåtet att gräva ner latrin utan föregående kompostering eller lagring.

De som inte har möjlighet att omhänderta urin och latrin på tomten får lämna sina latrinkärl på hänvisad plats, som sedan hämtas av HEMAB. Det är oerhört viktigt att latrinet endast lämnas i de latrinkärl som köpts hos HEMAB och att kärlet har locket på, samt giltig etikett påklistrad. Inga påsar får finnas i eller utanpå kärlet.

Lämna inte din latrin i påsar eller annat. Tänk på miljön och framför allt **arbetsmiljön** för de som

Mer information

Härnösands Energi och Miljö AB
www.hemab.se

måste ta hand om ert avfall!

Bygg din egen latrinkompost

Det går alldeles utmärkt att bygga latrinkomposten själv. Nedan följer några krav att tänka på vid latrinkompostering:

För fritidsboende ska varje behållare rymma 350 liter/styck, sammanlagd volym minst 700 liter.

För permanentboende ska varje behållare rymma 680 liter/styck, sammanlagd volym minst 1360 liter.

Komposten ska vara utförd i tåligt material. Undvik impregnerat virke då det kan påverka komposteringsprocessen.

Komposten ska vara tät så att skadedjur inte kan ta sig in eller att läckage uppstår. Det är viktigt att botten är hållbar och helt tät. Vätska får inte läcka ut ur komposten.

Komposten ska bestå av två behållare eller vara en tvådelad behållare. Är den tvådelad ska även skiljeväggen vara tät.

Komposten ska ha tättslutande lock av plast, plåt, tjärpapp eller annat tätt material. Locket ska vara lite större än själva komposten för att regnvatten och smältvatten inte ska rinna in i komposten.

Komposten ska vara ventilerad. Ventilationen ska förses med insektsnät och vara placerad så att inte regnvatten eller smältvatten kommer in i komposten.

Botten kläs med tätt och tåligt material så att två kar bildas som är ca 20 cm djupa.

Komposten ska placeras:

- Ovan mark på den egna tomten, komposten ska alltså **inte** grävas ner
- Ej närmare tomtgräns än 4,5 – 5 m
- Ej för nära vattentäkt, avståndet ska vara minst 20 m.

Samhällsförvaltningen

Besöksadress: Servicecenter, Universitetsbacken 3A
Postadress: Härnösands kommun, 871 80 Härnösand
Telefon: 0611-34 80 00 **E-post:** samhallsforvaltningen@harnosand.se

Härnösands
kommun

www.harnosand.se

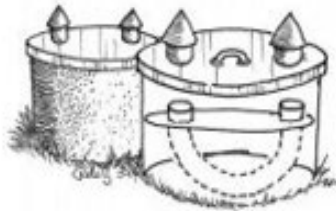
Förslag på olika latrinkomposter

Om du vill köpa en latrinkompost hittar du dem i exempelvis välsorterade varuhus, brädgårdar och byggmarknader. Förväxla inte en latrinkompost med en hushållskompost som inte alltid uppfyller kraven för en latrinkompost.

Du kan även bygga en kompost själv. Nedan får du några förslag på hur du kan ordna en kompost själv.

Exempel i betong

Betongringar finns att köpa både med och utan botten.

En perforerad slang, som tillför syre till kompostmassan, kan med fördel placeras i komposten (inget krav).

Exempel i trä

Undvik impregnerat trä.

Botten kläs med tätt och tåligt material, exempelvis armerad plast eller tjock gummiduk, så att två kar bildas som är ca 20 cm djupa.

Samhällsförvaltningen

Besöksadress: Servicecenter, Universitetsbacken 3A
Postadress: Härnösands kommun, 871 80 Härnösand
Telefon: 0611-34 80 00 **E-post:** samhallsforvaltningen@harnosand.se

**Härnösands
kommun**

www.harnosand.se